

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ซึ่งแบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ประกอบด้วย

- 1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 ร่างรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูในโรงเรียน
- 1.3 นำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พิจารณาความเหมาะสม และแสดงความคิดเห็น

ระยะที่ 2 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ประกอบด้วย

- 2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

ในระยะนี้ ผู้วิจัยดำเนินการโดยวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู แล้วนำผลการศึกษาที่กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยและร่างรูปแบบ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยทำการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ วิธีที่ใช้ และขั้นตอนการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมา กำหนดกรอบแนวคิดเบื้องต้นของการวิจัย

1.2 กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในข้อ 1.1 มาร่างรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู เพื่อจัดทำเครื่องมือ ประกอบด้วย

1.2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

1.2.1.1 รูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู ได้แก่

1.2.1.1.1 การเป็นผู้นำ

1.2.1.1.2 การมีวิสัยทัศน์

1.2.1.1.3 ความเชื่อมั่นในการพัฒนาตนเอง

1.2.1.1.4 การได้รับการยอมรับ

1.2.1.1.5 การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

1.2.1.2 กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู ได้แก่

1.2.1.2.1 การกำหนดพันธกิจ

1.2.1.2.2 การจัดการหลักสูตรและการสอน

1.2.1.2.3 การนิเทศการสอน

1.2.1.2.4 การติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน

1.2.1.2.5 การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

1.3 นำแบบสอบถามรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบ พิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหา ซึ่งผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1.3.1 อาจารย์ในระดับอุดมศึกษา มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาเอก ด้านการศึกษาและมีประสบการณ์ด้านการบริหารหรือการสอนไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน

1.3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโทด้านการบริหารการศึกษา วิชยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปและมีประสบการณ์ด้านการบริหารไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 2 ท่าน

1.3.3 ครูที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางด้านการศึกษา วิชยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปและมีประสบการณ์ด้านการสอนไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 1 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้ มีดังนี้

1) เครื่องมือที่ใช้ในการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (เห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย) กำหนดการให้คะแนนความเหมาะสมของประเด็นการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู ดังนี้

+1 หมายถึง ประเด็นคำถามนั้นมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ใน
รูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู (เห็นด้วย)

0 หมายถึง ประเด็นคำถามนั้นมีความไม่ชัดเจนที่จะนำไปใช้ใน
รูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู (ไม่แน่ใจ)

-1 หมายถึง ประเด็นคำถามนั้นมีความไม่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ใน
รูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู (ไม่เห็นด้วย)

หากผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยร้อยละ 80 ขึ้นไป ถือว่าเป็นประเด็นที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า เห็นด้วยกับร่างรูปแบบที่ผู้วิจัยเสนอ ร้อยละ 100

ระยะที่ 2 การตรวจสอบรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ปีการศึกษา 2557 จากโรงเรียนทั้งหมดในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำนวน 185 โรงเรียน แยกเป็น 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอนาหว้า อำเภอศรีสงคราม อำเภอโพนสวรรค์ อำเภอนาทม อำเภอนาทอง

และอำเภอบ้านแพง มีครูผู้สอนจำนวน 1,738 คน จาก 185 โรงเรียน (ข้อมูลจากงาน
สารสนเทศ กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2
ปีการศึกษา 2557)

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ปีการศึกษา 2557 กำหนด
ขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเคร็จซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. อ้างอิง
ใน วาโร เฟ็งส์วีสต์ , 2551, หน้า 191) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 313 คน ด้วยการสุ่ม
ตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ให้อำเภอเป็นหน่วยการสุ่ม เกณฑ์ร้อยละ 50 ใช้การสุ่มอย่าง
ง่ายได้ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอดงศรีสงคราม อำเภอนาหว้า และอำเภอท่าอุเทน (สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีทั้งหมด 6 อำเภอ)

ขั้นตอนที่ 2 ให้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เกณฑ์ร้อยละ 50 ใช้การสุ่ม
อย่างง่าย ได้ 56 โรงเรียน (จำนวนโรงเรียน ใน 3 อำเภอดังกล่าว มีทั้งหมด 112 โรงเรียน)

ขั้นตอนที่ 3 ให้ครูเป็นหน่วยการสุ่ม โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 ได้กลุ่ม
ตัวอย่างทั้งสิ้น 313 คน รายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 4 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2

อำเภอ	โรงเรียน	จำนวนครู	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ศรีสงคราม	ชุมชนบ้านสามผง	11	5
	บ้านหนองฝื่อ	12	6
	บ้านนาจาน	10	5
	บ้านดอนแดง	8	4
	บ้านปากอูน (ปากอูนผดุงวิทย์)	36	17
	บ้านคำสว่าง	5	2
	บ้านโพนก่อ (ราษฎร์อนุสรณ์)	6	3
	บ้านข่า	20	9
	บ้านนาเดื่อ	9	4
	บ้านดงหนองบัว	5	2
	บ้านเสียวสงคราม	7	3
	บ้านเหล่า	8	4
	บ้านโพนสว่าง	9	4
	บ้านหนองบาค้าว	6	3
	บ้านหาดแพง	14	7
	บ้านนาอินทร์นาโอนาคอยพัฒนา	15	7
	ชุมชนเอื้องก่อนาคี	20	9
	บ้านท่าบ่อ(บ่อศรีรัตนอำนวย)	14	7
	บ้านขามเปี้ย	15	7
	บ้านดงน้อย	14	7
บ้านนาโพธิ์	18	9	
บ้านภูกระแต	16	8	

ตาราง 4 (ต่อ)

อำเภอ	โรงเรียน	จำนวนครู	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
นาหว้า	ชุมชนนางัว	19	9
	บ้านหนองบัว	7	3
	นากะทิมโนนสะอาด	4	2
	บ้านโคกสะอาด	14	7
	บ้านอุณา	13	6
	บ้านนาคอย	15	7
	ราษฎร์สามัคคี	40	19
	บ้านนาน้อย	23	11
	บ้านดอนปอหนองโอง	18	9
	บ้านดอนแดง	13	6
	ชุมชนประสานมิตร	22	10
	บ้านนาหว้า	32	15
ท่าอุเทน	บ้านหนองสอทราย	4	2
	บ้านนาซำท่า	8	4
	ชุมชนบ้านไชยบุรี	8	4
	บ้านท่าอุเทน	10	5
	บ้านท่าหนามแก้วสวนกล้วย	7	3
	บ้านคำเตย	7	3
	บ้านโพน	8	4
	ไตรราษฎร์วิทยาคาร	8	4
	บ้านบุง	8	4
	อุเทนวิทยาคาร	13	6
	บ้านนาดอกไม้	2	1

ตาราง 4 (ต่อ)

อำเภอ	โรงเรียน	จำนวนครู	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ท่าอุเทน (ต่อ)	บ้านนาเพียง	3	1
	บ้านดอนดี	4	2
	บ้านแพงสะพัง	5	2
	บ้านดอนคู	4	2
	บ้านดอนแดง	6	3
	บ้านน้อยทวย	9	4
	บ้านม่วงนาสีดา	9	4
	บ้านเวินพระบาท	9	4
	บ้านรามราช	12	6
	บ้านพะทาย	12	6
	บ้านเหล่าหนาด	6	3
รวม		660	313

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

2.2.1 แบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 313 คน มีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

2.2.1.1 ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบและกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

2.2.1.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ดำเนินการดังนี้

1) สร้างแบบสอบถามตอนที่ 1 และ 2 เป็นแบบสอบถามแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยสร้างข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนความเหมาะสมออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ความเหมาะสมมากที่สุด	ให้ค่าคะแนน	5	คะแนน
ความเหมาะสมมาก	ให้ค่าคะแนน	4	คะแนน
ความเหมาะสมปานกลาง	ให้ค่าคะแนน	3	คะแนน
ความเหมาะสมน้อย	ให้ค่าคะแนน	2	คะแนน
ความเหมาะสมน้อยที่สุด	ให้ค่าคะแนน	1	คะแนน

2.2.1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ศึกษานิพนธ์ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข

2.2.1.4 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Congruence : IOC) เลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้อง 0.50 ขึ้นไป ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 โดยมีข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้จำนวน 54 ข้อ

ผู้เชี่ยวชาญในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย

1) อาจารย์ในระดับอุดมศึกษา มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาเอก ด้านการศึกษาและมีประสบการณ์ด้านการบริหารหรือการสอนไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน

2) ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโทด้านการบริหารการศึกษา วิทญฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปและมีประสบการณ์ด้านการบริหารไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 2 ท่าน

3) ครูที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางด้านการศึกษา วิชยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปและมีประสบการณ์ด้านการสอนไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 1 ท่าน

2.2.1.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์คุณภาพ ดังนี้

1) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมในแต่ละข้อ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 97) โดยเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.84-0.86

2) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 99) ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.86

2.2.1.6 นำผลการวิเคราะห์มาประกอบการพิจารณา เพื่อจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ โดยมีข้อคำถามที่สามารถนำมาใช้ได้จำนวน 54 ข้อ

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการโดย

2.3.1 ขออนุญาตราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ไปยังกลุ่มตัวอย่างครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

2.3.2 การส่งและเก็บข้อมูล ผู้วิจัยส่งและเก็บข้อมูลในบางส่วนด้วยตนเอง และบางส่วนผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ลงทะเบียน พร้อมแนบซองเปล่าติดดวงตราไปรษณียากร เพื่อส่งคืนผู้วิจัย โดยส่งแบบสอบถามจำนวน 313 ฉบับ และได้รับคืนทั้งหมด 313 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ดังนี้

2.4.1.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2.4.1.2 สถิติเพื่อตรวจสอบ

1) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X})

2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2.4.1.3 สถิติเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

- 1) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item congruence : IOC)
- 2) สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach
- 3) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Correlation Coefficient)

2.4.2 การกำหนดค่าคะแนนและเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

2.4.2.1 การกำหนดค่าคะแนน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

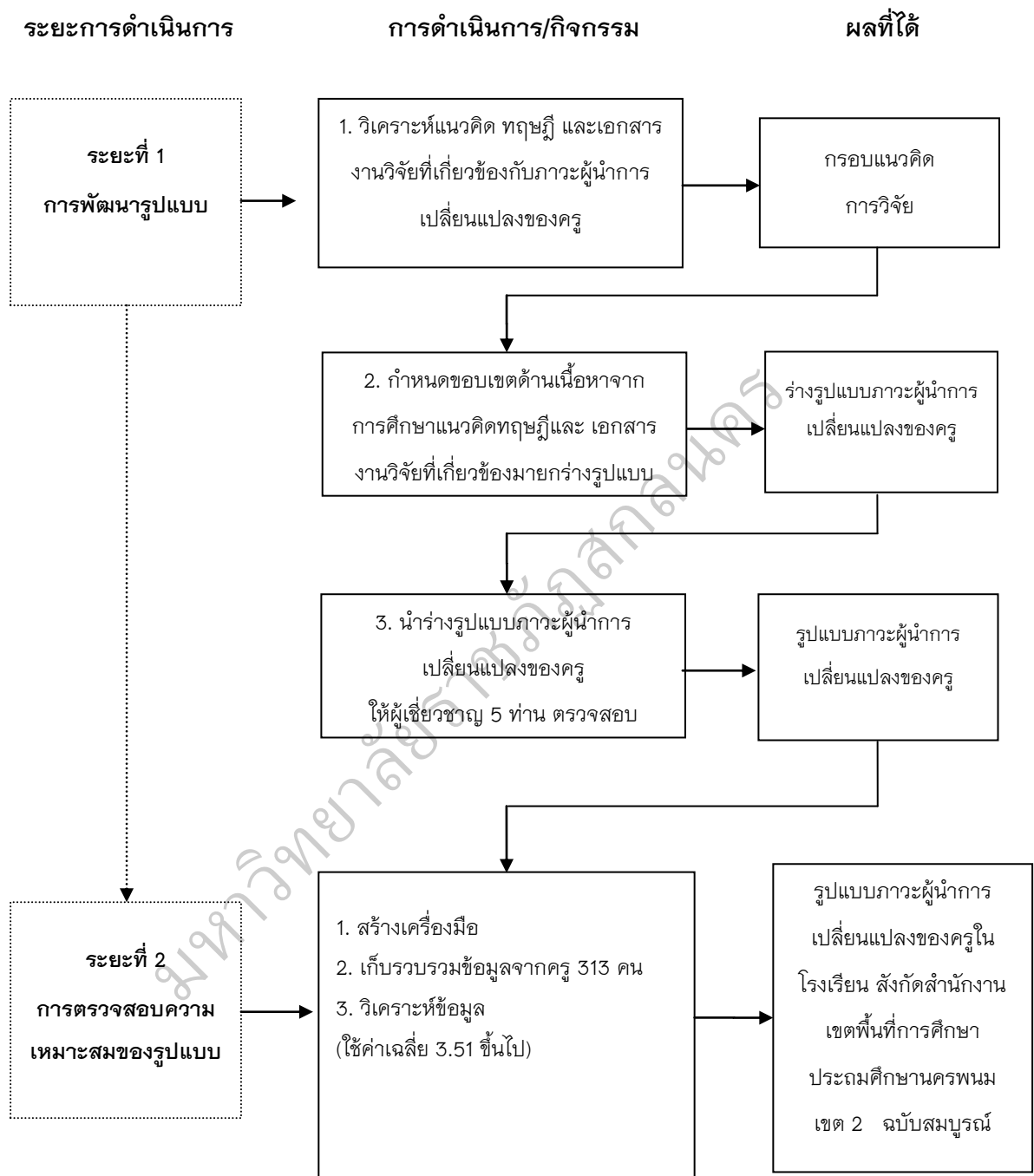
ระดับความเหมาะสมมากที่สุด	ให้ค่าคะแนน 5 คะแนน
ระดับความเหมาะสมมาก	ให้ค่าคะแนน 4 คะแนน
ระดับความเหมาะสมปานกลาง	ให้ค่าคะแนน 3 คะแนน
ระดับความเหมาะสมเห็นน้อย	ให้ค่าคะแนน 2 คะแนน
ระดับความน้อยที่สุด	ให้ค่าคะแนน 1 คะแนน

2.4.2.2 การแปลผลคะแนน

สำหรับการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546, หน้า 162)

4.51-5.00	หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมมาก
2.51-3.50	หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมน้อย
1.00-1.50	หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

สำหรับการวิจัยนี้ กำหนดความเหมาะสมของรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ที่พัฒนาขึ้น ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ขึ้นไป

ภาพประกอบ 2 ระยะการดำเนินการวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2